

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 31.05.1966, sp. zn. 6 Cz 25/66, ECLI:CZ:NS:1966:6.CZ.25.1966.1

Číslo: 12/1967

Právní věta: Do skončení povinné školní docházky náleží dítěti při splnění podmínek § 35 odst. 1 a 2 zák. č. 101/1964 Sb. sirotčí důchod bez ohledu na příjem dítěte po skončení povinné školní docházky mu sirotčí důchod náleží, splňuje-li některou z podmínek uvedených v § 33 odst. 3 písm. a) až c) a odst. 4 cit. zák. Sirotčí důchod se nevyplácí, má-li dítě vlastní hrubý měsíční příjem vyšší než 600 Kčs.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 31.05.1966

Spisová značka: 6 Cz 25/66

Číslo rozhodnutí: 12

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Sociální zabezpečení

Předpisy: 55/1956 Sb. § 24 99/1963 Sb. § 79 101/1964 Sb. § 21
§ 30

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Navrhovatelka pobírala vdovský důchod a na dceru A., narozenou dne 11. 5. 1948, sirotčí důchod. Dcera navrhovatelky skončila dnem 31. 12. 1963 záúční dobu opravářky punčoch a od ledna 1964 pracovala v úkolové mzdě, která činila v roce 1964 asi Kčs 400,- měsíčně, v prvním čtvrtletí 1965 pak asi Kčs 500,- měsíčně.

Napadeným rozhodnutím odpůrce byl vdovský důchod navrhovatelky a sirotčí důchod na její dceru zastaven a navrhovatelce uloženo zaplatit přeplatek na obou důchodech za dobu od ledna 1964 do prosince 1964 v částce Kčs 5060,-.

Krajský soud v Hradci Králové rozhodnutí odpůrce zrušil s odůvodněním, že v zákoně č. 101/1964 Sb. není ustanovení, podle něhož by sirotčí důchod náležel jen po dobu záúční, a že proto dítě, které po skončení povinné školní docházky vstoupí do pracovního poměru, má nárok na sirotčí důchod, pokud jeho hrubý výdělek nepřesahuje částku Kčs 600,- měsíčně.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu, že usnesením krajského soudu v Hradci Králové byl porušen zákon a toto rozhodnutí zrušil.

Z odůvodnění:

Krajský soud pochybil především v tom, že nárok navrhovatelky na vdovský důchod a nárok navrhovatelčiny dcery na sirotčí důchod posuzoval za celou dobu, tj. od ledna do prosince 1964 podle zák. č. 101/1964 Sb. Protože tento zákon nabyl účinnosti teprve dnem 1. 7. 1964, bylo třeba posuzovat shora uvedené nároky do 30. 6. 1964 podle zákona č. 55/1956 Sb. a teprve za dobu od 1. 7. 1964 podle zákona č. 101/1964 Sb.

Podle § 24 odst. 3 zák. č. 55/1956 Sb. náležel sirotčí důchod až do skončení povinné školní docházky dítěte. Poté náležel sirotčí důchod nejdéle do 25. roku věku, jestliže dítě se soustavně připravovalo předepsaným výcvikem nebo studiem na budoucí povolání nebo bylo pro nemoc nebo pro tělesnou či duševní vadu trvale neschopno k práci. Tyto podmínky navrhovatelčina dcera od ledna 1964 již nesplňovala, protože její záúční doba skončila dnem 31. 12. 1963 a od ledna 1964 již pobírala mzdu jako zaučená pracovnice. Vzhledem k tomu pak navrhovatelka nesplňovala ani žádnou z podmínek § 21 odst. 2 zák. č. 55/1956 Sb. pro pobírání vdovského důchodu po uplynutí jednoho roku od smrti svého manžela.

Podle ustanovení § 33 odst. 3 zák. č. 101/1964 Sb. náleží sirotčí důchod dítěti až do skončení povinné školní docházky. Po skončení povinné školní docházky náleží dítěti sirotčí důchod jen tehdy, je-li splněna alespoň jedna z podmínek uvedených v § 33 odst. 3 písm. a) až c) cit. zákona, tj. jen tehdy, když se dítě soustavně připravuje na budoucí povolání předepsaným výcvikem nebo studiem, nebo když po dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav je neschopno se soustavně připravovat k budoucímu povolání nebo je schopno st k němu připravovat jen za mimořádných podmínek, nebo když pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav není dítě schopno vykonávat soustavně zaměstnání (pracovní činnost) nebo výkon takového zaměstnání (pracovní činnosti) by vážně zhoršil jeho zdravotní stav. Podle ustanovení § 33 odst. 4 cit. zák. se sirotčí důchod po skončení povinné školní docházky nevyplácí, má-li dítě vlastní hrubý příjem vyšší než Kčs 600,- měsíčně.

Je proto třeba zásadně rozlišovat dobu do skončení povinné školní docházky, kdy dítěti náleží při splnění podmínek § 33 odst. 1 a 2 cit. zák. sirotčí důchod bez ohledu na jeho případný vlastní příjem, a dobu po skončení povinné školní docházky, kdy dítěti náleží sirotčí důchod, splňuje-li některou z podmínek uvedených v § 33 odst. 3 písm. a) až c) a odst. 4 cit. zák. Má-li po skončení povinné školní docházky dítě vlastní hrubý příjem měsíční vyšší než Kčs 600,- měsíčně, sirotčí důchod se nevyplácí.

Protože dcera navrhovatelky skončila povinnou školní docházku nejpozději v roce 1958, náležel jí sirotčí důchod za předpokladu, že se ve smyslu ustanovení § 24 odst. 3 písm. a) a b) zákona č. 55/1956 Sb. soustavně připravovala předepsaným výcvikem nebo studiem na budoucí povolání nebo byla pro nemoc nebo tělesnou či duševní poruchu trvale neschopna k práci. Jestliže pak její záúční doba skončila dnem 31. 12. 1963 a od ledna 1964 pobírala již mzdu jako zaučená pracovnice, nenáležel jí od ledna 1964 sirotčí důchod podle § 24 odst. 3 zákona číslo 55/1956 Sb. Od 1. 7. 1964 pak jí sirotčí důchod nenáležel podle § 33 odst. 3 zák. č. 101/1964 Sb.

Protože pak navrhovatelčina dcera neměla od 1. 1. 1964 již nárok na sirotčí důchod, pozbyla navrhovatelka nárok na výplatu vdovského důchodu, protože nesplňovala již žádnou z podmínek dalšího vyplácení vdovského důchodu podle § 21 odst. 2 písm. a) až f) a odst. 3 zák. č. 55/1956 Sb., resp. pokud jde o dobu po 1. 7. 1964 žádnou z podmínek § 30 odst. 2 písm. a) až f) zák. č. 101/1964 Sb.

Jestliže krajský soud v Hradci Králové vycházel z jiného právního názoru, porušil tím zákon v ustanovení § 24 odst. 3 zák. č. 55/1956 Sb. a § 33 odst. 2 zákona č. 101/1964 Sb. pokud jde o sirotčí důchod a v ustanovení § 21 odst. 2 a § 30 odst. 2 zákona č. 101/1964 Sb. pokud jde o vdovský důchod.